

NÜKLEER ENERJİ YOLCULUĞUNDA YENİ BİR SÜRECE GEÇİLDİ

Övgü PINAR

Nurel KILIÇ

Dünyada 450'ye yakın nükleer santral mevcut. Toplam kurulu güç 369 bin MW, elektrik üretimindeki payı ise yüzde 16. Elektrik üretiminde nükleer enerjinin payı Fransa'da yüzde 77, İsveç'te yüzde 44, ABD'de yüzde 20, Hindistan'da yüzde 4.

Halen dünyada yapımı süren 20 adet nükleer santral vardır. Çin enerji açığını kapatmak için 2020 yılına kadar 20 adet nükleer santral yapmayı planlıyor.

Nükleer enerji tartışması; Türkiye için yeni değil. 1958'de Atom Enerjisi Komisyonu toplantılarından itibaren ciddi anlamda tartışılan nükleer enerjinin yararları ve riskleri değişik çevrelerce çeşitli argümanlarla gündeme getirildi. 1976, 1983 ve 1999'daki nükleer enerji üretim tesisi kurma teşebbüsleri sonuç vermedi. Şimdi yeni bir teşebbüs başlatıldı.

Hükümet gelecekteki enerji açığının karşılanması için nükleer santrallerin kurulması kararını açıkladı.

2020 yılındaki elektrik açığını kapatmak için 4500 MW'lık nükleer santraller planlanıyor.

Türkiye-Kore İş Forumu çerçevesinde Türkiye ile Kore arasında Sinop'ta nükleer enerji santrali kurulmasına ilişkin işbirliği protokolünden sonra nükleer enerji üst kurulu oluşturulması için tasarı hazırlandı.

Gerek finansal boyutu gerek teknolojik potansiyelinden ötürü, nükleer enerji üretim projesi tarihimizin en stratejik ekonomik yatırımlarından biri sayılabilir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, nükleer denetim ve lisanslama faaliyetlerinin ayrı bir elle yapılması amacıyla "Türkiye Nükleer Düzenleme Kurumu" kurulmasını hedefleyen tasarı taslağını hazırladı ve ilgili kuruluşlara gönderdi.

Tasarının yakın bir zamanda Başbakanlık'a gönderilmesi bekleniyor.

Kurulacak üst kurul aracılığıyla üniversitelerin nükleer mühendisliği mezunlarının iş bulma olanağına kavuşması amaçlanıyor.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'nun (TAEK) yeniden yapılandırılması da hedefleniyor.

Dünyada da nükleer santral sahibi bütün ülkelerde benzer bağımsız yapılandırmalar mevcut.

Özellikle 3. Dünya ülkelerinin artan enerji talebini karşılamak için nükleer enerjiyi seçtikleri ve kullandıkları görülüyor.

Örneğin; Amerika'da benzer üst kurul (Nuclear Regulatory Commission) 1974 yılında kurulmuştur.

Birleşik Arap Emirlikleri; IAEA tavsiyeleri ışığında Nükleer Enerji Programı Uygulama Ajansını oluşturmuştur.

Nükleer enerjinin barışçıl amaçlarla kullanılmasına yönelik bir yasayı kabul etmiş, nükleer faaliyetleri ve malzemelerin lisanslanmasına yönelik bir sistem geliştirmeye başlamıştır.

“Federal Nükleer Lisanslama Kurumu” adında bir lisanslama kurumu oluşturmuş, ayrıca ABD, İngiltere, Japonya ve Fransa ile işbirliği protokolleri imzalamıştır.

Bulgaristan'da “Nükleer Düzenleme Kurumu”, Ukrayna'da da Türkiye'nin de işbirliği protokolü imzaladığı bir “Devlet Nükleer Düzenleme Komitesi” mevcuttur.

Ülkemizde de bağımsız üst kurul için hukuki altyapı çalışmaları tamamladı.

Buna göre, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) tarafından yapılan düzenleme, denetleme ve lisanslandırma faaliyetleri yeni kurulacak üst kurula devredilecek.

Üst kurul, nükleer santrallerin ve nükleer teknolojinin kullanıldığı sağlık sektöründe de gerekli lisanslandırma ve denetleme faaliyetlerini yapacak.

Büyüyen ekonomisi, hızlı sanayileşmesi ve artan nüfusunun etkisiyle, Türkiye'nin toplam enerji ihtiyacı her sene ortalama yüzde 8 civarında artıyor. Bu artışı karşılayacak üretim kapasitesinin şu anda çok uzağındayız.

TPAO'nun Karadeniz Bölgesi'ndeki petrol arama çalışmaları umut verse de, henüz bu çalışmalardan somut bir kazanım elde etmek için çok erken. Rüzgâr, güneş, hidro ve jeotermal başta olmak üzere yenilenebilir enerji alanında da coğrafi şartlarımız sayesinde ciddi avantajlarımız mevcut olsa da, henüz enerji sorunumuzu tamamiyle çözmede yetersiz.

Petrol ve doğalgaza bağımlılık ise ekonomimizi ciddi bir finansal risk altına sokuyor.

Özellikle son dönemlerde yükselen petrol fiyatları neticesinde cari açık ve enflasyon başta olmak üzere ekonomik dengelerimizin ne kadar etkilendiği ortada.

Dünyada çevreci hareket de nükleer enerji konusunda ikiye bölünmüş durumda.

Bugün dünyadaki en önemli çevreci örgüt Greenpeace açık bir şekilde nükleer teknolojiye karşı çıkarken, Patrick Moore, James Lovelock ve Bruna Comby gibi yeşil hareketin önemli liderleri nükleer enerjiyi dünyayı küresel ısınmadan ve kirlenmeden kurtarabilecek bir enerji üretim metodu olarak değerlendiriyorlar.

Atık sorununu henüz çözümlenememiş bu teknolojinin, mevcut teknolojiler çerçevesinde ülkemizde kullanımı kabul edilebilecek bir politika değil. Dünyadaki genel eğilim de bu yöndedir.

Ülke geleceği için sağlıklı kararın verilebilmesi için bir müzakere sürecinin başlatılması gerekiyor. Nükleer meselesinin, artıları ve eksileriyle Türkiye gündeminde tartışılması ve uzlaşarak bir karar verilmesi gerekiyor.

Yenilenebilir enerji başta olmak üzere özel sektörün yatırım için teşvik edilmesi, petrol ve doğalgaza bağımlılığın azaltılması gerekiyor.